

PÉLDAÉRTÉKŰ ALTERNATÍV GAZDÁLKODÓK

Javaslatok az európai mezőgazdaság környezeti és gazdasági fenntarthatóságának biztosítására, Dr. Molnár Mariann, 2023. Letöltés: bit.ly/AlternativMezogazdasag

BÁLAMODAKA DASA (BALÁZS)

**Krisna-völgy Indiai Kulturális
Központ és Biofarm**
www.krisnavolgy.hu

Tanúsítás: Biokontroll
Tagság: TMG

Hogyan kezdtünk el gazdálkodni?

A Krisna Völgynek az egyik fontos küldetése a fenntarthatóság elérése, az önellátás és a Védikus civilizáció, vagyis a természetre, a földre és a tehenekre alapozott életmód. A kert maga a Környezetgazdálkodási Igazgatóság alá tartozik, ebben benne van a zöldségkertészet, a gyümölcsstermesztés, a virágos területek, a méhészet, a befőzési részleg, a szántóföldi művelés, az erdészet, a parkfenntartás, a vízgazdálkodás és a tehenészet. Én 2007-ben csatlakoztam a kertészeti munkához, és a zöldségtermesztésért 2010 óta vagyok felelős. Tíz évig ezt a munkát szinte automata üzemmódban végeztem, mindent úgy csináltam, ahogy azt a korábbiakban végezték, de aztán mérlegeltem a helyzetet és be kellett látnom, hogy nem léptünk előre az önellátás szintjében, a személyi problémákban, a gyomosodás kérdéskörében, az időjárás okozta kihívásokban, tehát mindabban, ami a mezőgazdaságban napi szinten kihívás. Ekkor jöttem rá, hogy irányt kell változtatni.

Technológiai megfontolásaink

A fenntarthatóságról a hangsúly ma már eltolódott a megújulás felé, ami azt jelenti, hogy próbálunk a helyi viszonyokhoz alkalmazkodva használni az erőforrásokat, és gondoskodunk arról, hogy azokat a folyamatokat támogassuk, amik a talajok, a táj megújulásához vezetnek. Ezt másként úgy hívják, hogy karbonsemlegesség, víz és talajvíz védelem, gyakorlatilag ahogy régen is éltek, annyi különbséggel, hogy ez nem az egyéni, családi szintű önellátásban valósul meg, hanem inkább közösségi szinten. Fontos szempont számunkra, hogy a természet rendszereit másoljuk, ezt agroökológiai fejlesztésekkel érjük el, amit úgy kell elképzelni mintha a permakultúrát felnagytanárnánk üzemi méretre és tájegységeknek megfelelően illesztenénk a környezetünkbe. A szántóföld esetében például 3 ha a legnagyobb összefüggő területünk, ezeket fasorok, erdősávok veszik körbe. Úgy tapasztaljuk, hogy ha nagyobb területeket hasznosítanánk, akkor már a természettel mennénk szembe. Számunkra nagyon fontos, hogy mozaikos legyen a táj, így élőhelyeket is biztosítunk a minket körülvevő állat-, és növényvilág részére.

Termelési módszereink

Bár sosem ástuk a kertet, 2019-ben drasztikus változásokat kezdeményeztem és összeraktunk egy új, integrált mezőgazdasági rendszert. Termelési módszereink alapvetően a biointenzív regeneratívnak felelnek meg, ebben pedig alapvetően talaj-, talajélet- és tájközpontú a gondolkodásunk. Ennek következtében finomítottuk a termelési technológiákat és eszközhasználatot is. A rotációs kapát lecseréltük az ásóvillára, így ma már csak sekélyművelésben talajlazítást alkalmazunk, olyan gépparkkal, amivel mi tudjuk meghatározni, hogy milyen mélységig megyünk a talajba. Három év alatt elértük, hogy min-till módszerekkel, direktvetővel tudunk dolgozni, mert a komposztmulcsos talajunk elég laza az alkalmazásukhoz.

15 éve a tájfajta és szórvány gyümölcsösöket is elkezdtek szétszórva telepíteni, hogy megújítsuk a hagyományos gyümölcsösünket. Az állattartást

szervesen integráltuk a rendszerbe, és bár nem a húsukért tartjuk a marhákat, a tehének szakszosan legelnek. Mivel az állatok 4-5 hónapon át istállózza vannak, a szalmás trágyát egy aktívan levegőztetett rendszer segítségével komposztáljuk, ezt a biomasszát pedig az intenzívebb zöldség és szántóföldi kultúrák termelése során hasznosítjuk. A szántóföldi gazdálkodás is nulla inputos, ennek megfelelően alacsony terméshozamú fajtákat vetünk. Mivel a szántóterületeken még most épül fel a talajtakarás, és az évelő gyomok visszaszorítása, kapásnövényeket nem termelünk, zöldtakarmány és gabonafélék vannak előtérben. Minden rendszerünk megújuló energiával működik, illetve helyi biomassza hulladékot és aprítékot használunk a kazánokban is. Tehát holisztikus szemlélettel az energiát és emberi munkaerőt is a megújulás felé igyekszünk elmozdítani.

Módszereink kihívásai

Ez egy olyan szakma, amihez elhivatottság kell, nem lehet írósztal mögül csinálni. Elmélyült és tapasztalati tudásának kell lennie annak, aki ezzel foglalkozik és idejének, erejének is kell lennie rá. A személyiség nagyban befolyásolja a termelési módszereket. Mindaz az erőforrás, ami a termelésben hasznosításra kerül lehet jóra és rosszra is használni, tehát a tudás és a képzettség, a jó gyakorlati példák, amiből lehet tanulni és a kapcsolatrendszer tudja ellensúlyozni a kihívásokat.

Fontos még, hogy nem lépünk túl egy megadott léptéken sem a szántóföldi, sem pedig a zöldség-termesztésben.

A mezőgazdaságban az elhasznált, erodálódott talajok és az időjárás szélsőségeit tapasztaljuk a leginkább. Ezek hatása egymást erősíthetik, de az időjárást nem tudjuk kontrollálni. A változásokhoz alkalmazkodni csak a környezetbe való beilleszkedéssel, tapasztalattal és rengeteg kísérletezéssel és a megszokott konvenciókból való kiszállással lehet. A vetési dátumokat át kell tenni és a talaj stabilitására, a víz megkötésére és megtartására kell fókuszálni.

Gazdasági fenntarthatóság

A passzív, „ráhagyós” biogazdasági szemlélet nem működik gazdaságilag. Az általam kezdeményezett változásoknak többek között ez is fontos szempontja volt. A Környezetgazdálkodási Igazgatóság alapvetően minden évben nullázza magát, ami azt jelenti, hogy a nyereségek és veszteségek kiegyenlítődnek. Mivel nem profittermelés a célja a kertnek, ezért ez egyelőre rendben van. Úgy gondolkodunk erről, hogy a lelki élet nehéz,

a pénzügyi pedig egyszerűen lehetetlen. Csak egy rossz üzletből lehet kihozni a legtöbbet, mi tehát szinte a lehetetlent céloztuk meg. Mindig lehet jobbat tenni a világot, így igyekszünk kihozni a legtöbbet, a lehető legjobban abból, amit csinálunk.

A konvencionális gazdálkodásról

A tavalyi aszályos év bebizonyította, hogy a regeneratív modellnek vagy akár csak egyes részleteinek alkalmazásával is nagy változások érhetőek el. Paradigmát kell tehát váltani. Három pillére van a fenntarthatóságnak, a környezeti, a gazdasági és a társadalmi. Be kell látnunk, az, hogy minden, ami a mezőgazdaságban történik a legalapvetőbb emberi szükségletre hat. Ha a talajt nem a természet rendje szerint műveljük, az életünk, az egészségünk is mesterségesse válik, és ki leszünk szolgáltatva. Nemcsak gazdaságilag, mert a konvencionális rendszerekben bizonyos szereken és alapanyagokon múlhat már a termelés, hanem mindhárom pillér tekintetében. Az inputokat tehát meg kell termelni.

Nehéz lenne mindenkinek azonnal visszaállni, mert a gazdálkodók hajszájra ki vannak számolva

„Túl emberivé akarják tenni a természetet és ez semmilyen szempontból nem működik.”

és ahogy romlik a talajuk egyre inkább ki lesznek szolgáltatva. Több lábon kell állni. Az emberek hagyomány és szokás alapúak, ez természetes, de alkalmazkodni kell, és a legnagyobb paradigma-váltásnak pedig belül kell megtörténnie. Vállalnunk kell, hogy nem tudunk minden körülményt irányítani, mert így vissza tudjuk majd adni a természetnek mindazt, amivel minket a természetben támogatni tud.

Nézeteink, módszereink alkalmazhatósága

Úgy gondoljuk, hogy a világot már nem lehet a családi önellátás szintjén megváltoztatni, mivel az emberek túlnyomó többsége nem a mezőgazdaságban dolgozik, tehát a fenntartható, regeneratív, megújuló modell az, aminek az alkalmazása előre visz. Így tehát a helyi körülményekhez igazodva, a saját inputanyagok segítségével, trágyával, komposztmulccsal, takarónövények alkalmazásával, faapríték használatával, vagyis a természetes rendszereket erősítő termelési rendszer alkalmazásával egy működőképes, bemutatható, az esetleges klimatikus változásokat eltűrő és mások által is alkalmazható modell. Ez nem

egy vertikális rendszer, hanem egy talajra épülő, körkörös rendszer.

További céljaink

- Hosszú távon a legelőket, kaszálókat szeretnénk feljavítani egy bioszén és trágya alapú keverékkel.
- A rendszeren belüli termelési módszerek szabványosítás a folyamatok leegyszerűsítése, a hibák kiküszöbölése céljából (Lean Management).

Javaslataink

- Kertészeti munka szempontjából zöldségből legalább 10-15 fajta vetését kellene megoldani gazdaságonként biointenzív módszerekkel, a szabadföldi termesztés esetén pedig kizárólag az extenzív, gyakran forgatott, kisparcellás módszereket alkalmazva lehet fenntarthatóan végezni.
- A komfortzónán kívüli cselekvés, a kitarítás és a hit abban, hogy a jó példák alkalmazása nálunk is működhet hozza meg az igazi változásokat, eredményeket.

